

Vlak v 6.41

"MILÁ KNIHA, KTERÁ VYPRÁVÍ
O KAŽDÉM Z NÁS, NAPSANÁ
PŘESNĚ A S CITEM."

Die Presse

Jean-Philippe
Blondel

Vlak v 6:41

Jean-Philippe Blondel

Vlak v 6:41

slovart

Copyright © Jean-Philippe Blondel 2013
Translation © Veronika Matiašková 2017
Czech edition © Nakladatelství Slovart 2017

Všechna práva vyhrazena

Žádná část této publikace nesmí být reprodukována,
uložena ve vyhledávacím systému či šířena
jiným způsobem – elektronicky, mechanicky,
kopírováním, nahráváním či jinak – bez předchozího
svolení majitelů autorských práv.

Mohla jsem jet v 7:50. Nebo dokonce v 8:53. Je přece pondělí. V pondělí se v práci nic neděje. Prostě jsem to už nemohla vydržet. Co to taky bylo za nápad zůstat v neděli na noc. Nevím, co mě to popadlo. Dva dny bohatě stačí.

Dneska v noci jsem samozřejmě hrozně špatně spala. Zlobila jsem se na sebe. Zase jeden zkažený víkend. A přitom mě to nepřekvapuje, vždycky to tak je. Valentine to odhadla dobře. Luc taky. Chápu je – ale zlobím se na ně za to. Že nepřijeli se mnou. Že mi nepodali pomocnou ruku. Že mi ty dva dny nepodávali kyslík, jak jsem potřebovala. Že k mým rodičům nelnou tak silně jako já. Normálka. Jsou to *moji* rodiče. Moji vlastní rodiče. Moji jediná rodiče a já jsem jejich jediná dcera.

Pokaždé přísahám, že už ne, že už to není možné. A pak stoupá pocit viny. Zákeřně. Jejich hlas v telefonu. Nikdy nic nevyčítají. Nikdy si nestěžují. Ale to ticho, když řeknu, že mám zrovna moc práce. Že musím kontaktovat dodavatele. Uspokojit zákazníky. Představuji si je na druhém konci drátu. Matka stojí za otcem – zpříma. Strohá. Úšklebek. Břítka odpověď na jazyku. Zajímalo by mě, zda existují lidé, kteří se umí postarat o své rodiče, když zestárnou. Když jsou staří, ale ještě ne nemohoucí. Staří a zesláblí. Staří a zranitelní. A zahořklí.

Ne, vlastně mě to nezajímá. Ano, existují, třeba Luc. Až na to, že on si s tím přece vůbec hlavu neláme. Udělal za svou rodinou před více než dvaceti lety tlustou čáru a kromě velmi příležitostných návštěv nebo telefonátů jim o sobě nedává vědět. Myslím, že když jsem ho potkala, právě tohle jsem na něm obdivovala ze všeho nejvíc. Tu schopnost nezávislosti. To spásonosné sobectví. Ještě víc než postavu. Než vzhled. Ten vzhled, který si i po letech uchoval. I když mu bude brzy padesát, je pořád štíhlý, suchý, skoro šlachovitý. Ten typ muže, o jakém ženy přes čtyřicet sní. Nejsem žárlivá. Nikdy jsem nebyla. Nejsem na to dost podro-

bená. Naše nezávislosti si vzájemně vzdorují a respektují se.

Rodiče samozřejmě bručeli, když nepřišel. Ne že by k nim byl Luc kdovíjak laskavý, ale protože mají raději, když přijedu *s rodinou*. S Lukem a Valentine. To pak mohou v celé čtvrti – hlavně v krámě – hrdě opakovat, že minulý víkend tu byli mladí, *celá rodinka*. Rádi to říkají, *celá rodinka*.

Tentokrát ale dva zbývající členové *celé rodinky* nepovolili.

Pokusila jsem se to vysvětlit. Luc má moc práce s restrukturalizací firmy. A Valentine, no, to víte. Normálně by „to víte“ a povzdech stačily. Zahrnulo by to, že Valentine bude brzy sedmnáct, že bydlí v Paříži, že je zamilovaná a že nerada jezdí do tohoto venkovského města, kde nikoho nezná a kde ji dědeček neustále posílá hrát si na zahradu, jako by jí bylo sedm.

Ale mým rodičům to nestačí. Potřebují nějakou pěkně zaobalenou lež převázanou hezkou žlutou stužkou a servírovanou se zářivým úsměvem. Jsem zvyklá. Hodně brzy jsem se před nimi naučila tajit pravdu. Takže jsem si pro Valentine vymyslela na pondělí ráno

písemku a na neděli opakování. Když jsem před odjezdem předložila tuhle lež Valentine, vyprskla smíchy, objala mě a zeptala se, proč jim raději neřeknu, že se u nich smrtelně nudí a že jsou prostě hrozní. Neodpověděla jsem jí. Jediné, co mě napadlo, bylo: „protože takhle se s rodiči nemluví“, ale nahlas jsem to neřekla, protože vím, že Luc a Valentine by toho zaručeně byli schopní.

Zajímalo by mě, jestli s námi bude Valentine taky takhle mluvit. Až my budeme čekat v domku na předměstí na její návštěvu. Ne, předměstí ne. Nemohla bych zestárnout na pařížském předměstí. Nejsem odtud. Nemám tam skoro žádné vazby. Začala jsem se poohlížet, kde bych – tedy kde *bychom*, bude-li všechno v pořádku – mohli dožít. Pohrávala jsem si s myšlenkou na Mexiko, na Maroko, ale vím, že by mi příliš chyběly knihy, filmy, jazyk. A navíc už ty země znám. Už jsem tam byla. Jsem ráda, že jsem je projezdila, ale žít bych tam nechtěla. Ne. Potřebuji něco klidného. Rovinu – ale určitě s kopci na obzoru. Nebo moře. Spíš oceán. Slaný, divoký, co se lepí na kůži. Ale Paříž ne. To ne. Ani tohle. Troyes. Champagne. Jsem jím přesycená. Ješ-

tě pořád. Nástupiště na nádraží. 6:35. Neodvažuju se počítat, kolikrát jsem pod touhle skleněnou střechou čekala na vlak.

Je to hloupé.

Všechno je hloupé.

Že jsem vstávala tak brzy. Především ale, že jsem tam zůstala přes noc. Měla jsem na výběr. Mohla jsem se vrátit včera večer – ale nevím, vyhlídka na pětáctyřicet minut v hromadné dopravě z Gare de l'Est domů a pak znovu totéž v opačném směru v pondělí ráno mě odradila. A taky pohled na moji matku, která se při myšlence na to, že odjedu v neděli odpoledne, proměnila v – samozřejmě mlčenlivou – Matku Sedmibolestnou. Věděla jsem, že Valentine přespává u Éléonore a že Luc stráví večer u počítače. Zatleskala jsem jako malá holčička a radostně rodičům oznámila: „Mohu klidně odjet až v pondělí ráno!“ Zavolala jsem Lukovi a ten něco zabručel. A poslala SMS Valentine – tak jako tak neexistuje jiný způsob, jak s ní zůstat v kontaktu. Odpověď: „OK. Pusů.“ Přichází věk, kdy jsme sevřeni mezi lhostejnými dětmi a zarputilými rodiči. Je to tak. Je mi čtyřicet sedm. A pěkně v tom lítám.

Nakonec byli nejvíc překvapeni právě rodiče. Nepříjemně překvapeni. Hlavně máti.

Z Matky Sedmibolestné se stala Matka Úzkostná. Někdo jí zpřevrací zvyky. Někdo jí přidělá starosti. Nebude moci dát do pračky povlečení, ve kterém jsem ty dva dny spala. Všechno se tím posune. A co vůbec budeme večeřet, nepočítali jsme s tím, neděle večer, to si jen tak něco zobneme, detektivku na dvojce a do postele! A co to má vlastně znamenat? Něco mezi tebou a Lukem skřípe? Tak proto nepřijel? Nám to klidně můžeš říct, ale určitě bys k němu mohla být o něco vlídnější. Řeklo by se, že o všem rozhoduješ ty.

Přesto jsem se vzepřela. Namítla jsem: „vy nejste rádi, že s vámi trávím čas?“ Zatroubili na ústup. Omluvili se. Odpověděli, že samozřejmě ano, jenomže. Není třeba zacházet do detailů. Je mi to jasné. *Celá rodinka*. Není ani potřeba říkat, že v každodenním životě mě respektují. Že se mě skoro bojí. Plánuji. Rozhoduji. Přijímám zaměstnance.

Nevím, jestli budu smutná, až zemřou.

Vypadá to, že člověk se sice může chvástat, kdovíjak mu to není jedno, ale když ta chvíle přijde, emoce vás stáhnou na dno a přitlučou

k podlaze. Ale i tak. Nedokážu si to představit. Zkrátka ztracený víkend. Jenom jsem chodila dokola po domě. Venku jsem byla jen jednou, když jsem si šla vyměnit rezervaci na včerejší vlak. Vlastně ne, ještě jsem doprovodila matku do pekárny-cukrárny, která není ani pekárnou, natožpak cukrárnou, ale skladem chleba. Chtěla koupit nákyp. Jako dezert na neděli večer. Protože je všechno úplně jinak.

Je zbytečné říkat, že nic z toho nebudu vyprávět Lukovi. Jen by to potvrdilo, že měl pravdu, a jediným výsledkem by byl jeho vítězoslavný úsměv. Ani slovo Valentine – stejně je jí to jedno. Jako kolegyním. A několika přátelům, co ještě vydrželi – je to šílené, jak se po čtyřiceti letech přátelství rozpadají, změny, děti, rozdílné názory, všechno nás vzdaluje od těch, o nichž jsme si mysleli, že jsme s nimi svázáni na celý život. Jen sem tam vyplave lakonický e-mail. Telefonát přerušovaný mlčením. Epizodická setkání.

Ne. Stop.

Připomeň si, že když se špatně vyspíš, vidíš všechno černě. Že je 6:41. Že máš špatnou náladu.

Koukám, co je tady lidí. A jaký je ráno na kolejích provoz. Jako kdyby půlka města jezdila denně pracovat do Paříže.

Možná to tak opravdu je.

Vlak je tu bez zpoždění. Tím líp.

To už bych nepřežila.

Mám rád vlaky. Hodiny strávené nicneděláním. Připravíme si cestovní zavazadlo – jako děti, když jsou ještě malé. Strčíme do něj dva paperbacky, žvýkačky, láhev vody – málem bychom přibalili i svou oblíbenou přikrývku. Jen aby čas uplynul co nejpříjemněji. Když přijdeme na nádraží, zaskočíme dokonce i do trafiky a koupíme si nějaký časopis, nejlépe o zbohatlících a celebritách. Jako kdybychom jeli na pláž. A stejně jako na pláži neotevřeme román ani časopis, nedáme si žvýkačky, a dokonce se i zapomeneme napít. Jsme hypnotizováni defilující krajinou nebo rytmem vln.

Jediný vlak, který nesnáším, je ten v neděli večer do Paříže. Když jsem tam studoval, byl to pro mě vlak deprese a vykořenění. Na Gare

de l'Est jsem přijížděl s morálkou na dně. Tady jsou moje kořeny. Vždycky jsem to věděl. Tady jsem byl king. V Paříži jsem nebyl nic. Ale to všechno je dávno. Zůstala jen nenávist k vlaku v neděli večer. Tak proto jsem tu dnes ráno tak brzy. Mohl jsem jet včera večer ve 21:15 a přespát v Mathieuově bytě, protože mám klíče, ale necítil jsem se na to. Raději jsem si nařídil budíka, vstal ještě za tmy a vyrazil k nádraží. Cestou jsem viděl desítky stejných stínů jako já. Až na to, že oni tak jezdí každý den. Pro mě je to výjimka. Další vlaky už přijíždějí do Paříže moc pozdě – 10:30, 11:30, den už je nakrojený, jako byste přišli uprostřed oslavy.

Den oddělený od jiných.

Jedinečný.

Okénko v rozvrhu.

V pondělí začínám v obchodě v deset a makám až do sedmi. Hned jak dojedu do Paříže, zavolám, že dnes nemůžu přijít. Že si zmeškané hodiny napracuji. Naléhavé rodinné důvody. Víím, že sekretářka na druhém konci drátu znervózní. Za dvacet let v tomhle supermarketu jsem ani jednou nechyběl – kromě toho housera před čtyřmi roky. Slíbím, že další den

všechno vysvětlím. Protože zítra normálně přijdu. Anebo si musím najít doktora, který by mi napsal na pár dní neschopenku. Přemýšlím, jestli by to mohl udělat Jerome. Možná nakonec ano. Bylo by to vtipné. Ale Jerome je tak laskavý. Ba co víc. On je světec. Světec, který se ujal mé ženy a dětí po našem rozvodu. Který jim od té doby poskytuje atmosféru útěchy a vřelosti, jež jim v jejich původní rodině obzvláště v poslední době chyběla.

Až na to, že ten rozvod se konal ve skutečnosti kvůli němu. Ne, teď mu křivdím. Bylo to mnohem složitější. Už to mezi námi, mnou a Christine, moc neklapalo. Vzájemně jsme se dráždili. Pochopila, že její život jde ke dnu. Začala trávit večery na internetu a oprašovat staré známé. Hledat kamarádky z období dospívání. Svou první lásku, na kterou nikdy úplně nezapomněla. Jeroma. Taky rozvedený, bezdětný, sice vášnivý hráč, ale ochotný se usadit. Ani nepotřebovali seznamku. Jak patetické.

Děti se trochu cukaly, ale víc nic. Atmosféra v domě byla nedýchatelná. Jerome měl v majetku dům mnohem větší, s úctyhodnou zahradou, kde se dal dokonce postavit bazén. Byl milý, ohleduplný, nikdy neříkal ne, když se měly koupit časopisy. Hrál videohry. Dokonalý

otec. Manon bylo osm, Loikovi šest. To bylo před deseti lety. Všechno proběhlo velmi hladce. Pro ně. A pro mě? Já si tuhle otázku nekladu. Dál dělám, co se ode mne čeká – jen jsem trochu ztratil z očí cíl. Měl jsem pár románků – ale krátkých. Hygienické vztahy. Plynou měsíce. Roky. Ani dnes směr měnit nebudu. Mám svoji rutinu. Pár telefonátů Christine, stejně přátelských jako zřídkavých. Děti jednou za dva týdny na víkend, až do letošního roku, kdy si vyžádaly víc nezávislosti a netráví už volné dny u matky ani u otce, ale u lidí, které sotva známe. Polovina letošních letních prázdnin, to bude taky problém. Manon pracuje v zotavovně a její bratr chce podniknout třítydenní plavbu. Nebojoval jsem. To není můj styl. Vyčkávám, až začnou mít děti pocit viny. To je moje strategie. Je zbytečné říkat, že trochu pokulhává. Příští rok se Manon stěhuje do Remeše na medicínu. Chce se stát fyzioterapeutkou. Když se jí ptám proč, pokrčí rameny. Mluví o penězích, o klientech, o užitečném a příjemném, o konání dobra – a taky je to profese, kde nehrozí nezaměstnanost. Je rozumná. Dost chladná. Sportovní. Dává si peníze stranou, aby příští rok nebyla úplně závislá na rodičích a otčímovi. Tomu se nedá nic vytknout.

Nepoznávám tu holčičku, kterou jsem házel do bazénu za zpěvu „spadla lžička do kafička“ a která se smála na celé kolo. Ale abych jí nekřivdil. Ke své matce se tak určitě nechová. Ani k Jeromovi. Tohle si vyhrazuje pro tatínka. Loic jde po stejné cestě. Je ještě horší. Sní o tom, že bude pracovat na ortodoncii. To je úžasný sen, v šestnácti, že?

O čem jsem snil v šestnácti já? O ničem. Spokojil jsem se s tím, že jsem se nechával unášet událostmi. Užíval jsem si, jak by se řeklo. Měl jsem střechu nad hlavou, krmili mě, prali mi, chodil jsem s holkama, trávil čas s kamarády a myslel si, že to tak bude napořád.

Hlavně nevzdychat.

Všiml jsem si, že čím dál častěji vzdychám. A hekám. Špatné znamení. Zaprvé to ostatní odrazuje, protože vás mají za toho, kým opravdu jste – za předem poraženého. Toho, kdo pořád vzdychá, nikdo neosloví, protože se bojí, že bude muset hodiny poslouchat jeho nářky. A za druhé nás to staví do světla, ve kterém se moc nechceme vidět. Navíc je mi teprve čtyřicet sedm let. Nedávno. Ještě musím vydržet aspoň tři křížky. Bez vzdychání. Jestlipak ti ostatní na nástupišti taky vzdychají?

Přítomnost všech těch lidí v tuhle ranní hodinu prozrazuje, že město se nikdy nevzpamatovalo z úpadku textilního průmyslu a radostí delokalizace. Snaží se orientovat na služby, call centra, cestovní ruch, spedici – ale pracovních míst je málo a nejsou atraktivní. Je lepší pracovat celý den v Paříži a přetrpět tři hodiny na cestě tam a zpátky, chcete-li si vydělat důstojný plat, než v otřesné pracovní době odpovídat klientům na nějaké horké lince.

Můj otec na sklonku života v Paříži pracoval. Postupy, kariéra, peníze, prestiž. Pak všechno přehodnotil. Učinil rozhodnutí. Potkával už totiž ženu a děti jen dvě hodiny večer a dva dny o víkendu. Měla to být otázka několika měsíců, nejvýš let. A pak odpočinek na jihu, vilka, všechno už bylo narýsované, vymyšlené, přichystané. A najednou dostal infarkt – když přestupoval v metru. Ještě neexistovaly defibrilátory. Volalo se o pomoc, lidé se sbíhají, někdo křičí: „Jsem lékař!“, jako v těch nejhorších seriálech. Jenže to nestačilo. Matka byla tři roky neutěšitelná, pak potkala toho okouzlujícího prodavače kol, který se právě rozvedl. Chodili spolu na dlouhé procházky.

Vím, že se osud rád opakuje.

Snažím se bojovat.

Říkám si, že prodavač kol a doktor snad není to samé.

Anebo ano?

Říkám si taky, že jsem se rozvedl dřív, že v práci nepojdu a na chodbě v metru neskončím. Aspoň ne dnes.

Ne.

Zavřu oči, když ten stejný monotónní ženský hlas hlásí příjezd vlaku do stanice. Rád bych tu ženu potkal. Představuji si její všední den. Jestlipak tráví čas nahráváním hlášení typu: „Vlak číslo tisíc tři sta (pauza) padesát bude na příjezdu pět (pauza) minut opožděn“? Jak vidí budoucnost? Co ráda dělá, když není v práci?

Přemýšlím hlavně o tom, jak dlouho už ten samý hlas hovoří k cestujícím. Pamatuji se na podobný den. Někdy v pravěku. Jel jsem stejným vlakem – tedy jeho dvojčetem. Bylo mi sedmnáct. Byl jsem s Mathieuem. Byl konec dubna, podobně jako dnes, velikonoční prázdniny. Jeli jsme na pár dní tábořit do Landes. Snili jsme o tom týdnu už dlouhé měsíce. Ostatní na gymplu nám záviděli. Byli jsme ztělesněním svobody. Když se nechám trochu unést, znovu cítím tíhu stanu a batohu na ramenou. A pocit, že se přede mnou otevírá celý svět.